

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه مقالات دومین کنفرانس امنیتی تهران: قدرت‌های بزرگ و امنیت منطقه‌ای در غرب آسیا

به اهتمام

دکتر سیدجلال دهقانی فیروزآبادی، دکتر امیر قدسی، و
بهزاد احمدی لفورکی

مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات
بین‌المللی ابرار معاصر تهران

۱۳۹۷

سرنشانه	همایش بین‌المللی نظم امنیتی منطقه‌ای در غرب آسیا (دومین: ۱۳۹۶: تهران) International Conference on regional security order in West Asia (2nd: 2017: Tehran)
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه مقالات دومین کنفرانس امنیتی تهران: قدرت‌های بزرگ و امنیت منطقه‌ای در غرب آسیا/ به اهتمام سیدجلال دهقانی فیروزآبادی، امیر قدسی، بهزاد احمدی لفورکی؛ نظارت و اجرا مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران معاونت پژوهشی: ویراستار فریدالدین کلانتری. تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران، ۱۳۹۷.
مشخصات نشر	۳۹۲ص: مصور، جدول، نمودار.
مشخصات ظاهری	انتشارات مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران؛ ۴۳۴.
فروست	5-261-964-978
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۵۲۶-۲۶۱-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	امنیت ملی - خاورمیانه - کنگره‌ها
موضوع	National security - Middle East - Congresses
شناسه افزوده	دهقانی فیروزآبادی، سیدجلال، ۱۳۴۴-
شناسه افزوده	Dehghani Firuzabadi, Seyed Jalal
شناسه افزوده	قدسی، امیر، ۱۳۴۴-
شناسه افزوده	احمدی لفورکی، بهزاد، ۱۳۵۵-
شناسه افزوده	Ahmadi Lafouraky, Behzsd
شناسه افزوده	کلانتری، فریدالدین، ویراستار
شناسه افزوده	مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران. معاونت پژوهشی.
شناسه افزوده	Institute Studies & Research Institute Abrar Moaser Tehran. Research Department
شناسه افزوده	مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۶ / ۸۸۵ / ۸۳۲ UA
رده‌بندی دیویی	۳۵۵ / ۰۳۳۰ / ۵۶
شماره کتاب‌شناسی ملی	۵۱۷۶۵۵۸

انتشارات مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران؛ ۴۳۴

تهران: صندوق پستی ۳۸۴۹ - ۱۵۸۷۵، تلفن: ۷ - ۸۸۵۰۳۲۶۶، نمابر: ۸۸۵۰۳۲۶۴

نشانی اینترنت: www.tisri.org پست الکترونیک: info@tisri.org

مجموعه مقالات دومین کنفرانس امنیتی تهران: قدرت‌های بزرگ و امنیت منطقه‌ای در غرب آسیا
نظارت و اجرا: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران - معاونت پژوهشی
به اهتمام: دکتر سیدجلال دهقانی فیروزآبادی، دکتر امیر قدسی، و بهزاد احمدی لفورکی
ویراستار: فریدالدین کلانتری
صفحه‌آرا: منصوره سعادت
نمونه‌خوان: ساقی پناهی‌نژاد
چاپ نخست: اردیبهشت ۱۳۹۷
شابک: ۵ - ۲۶۱ - ۵۲۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸
کد بازیابی در کتابخانه دیجیتالی دید: 7928CCD
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۴۰۰۰ تومان
همه حقوق محفوظ است.

دیدگاه‌های مطرح‌شده در این کتاب به معنای تأیید یا رد محتوای آن از سوی مؤسسه نیست.

پیشگفتار ناشر

امروزه کنفرانس‌های امنیتی نظیر مونیخ، مسکو، منامه، هرترلیا، استانبول، استکهلم، شانگرایلا، و مجمع جهانی هند محل تلاقی تحلیل‌های علمی و تئوریک با یافته‌های میدانی و واقعیت‌های صحنه عمل است. از مهم‌ترین کارکردهای این کنفرانس‌ها جلب توجه افکار عمومی و سازمان‌های بین‌المللی به چالش‌های امنیتی در نقاط مختلف جهان؛ تشریک اراده دسته‌جمعی در حل و فصل معضلات امنیتی؛ ایجاد اعتمادسازی و جلب مشارکت کشورهای مختلف در بازسازی امنیت؛ گردهم آوردن بهترین اساتید و محققین از سراسر جهان برای رسیدن به دیدگاه‌های علمی‌تر در زمینه چالش‌های امنیتی و راهکارهای مقابله با آنها؛ برجسته‌سازی مسائل خاص و تعیین دستور کار امنیتی منطقه و جهان؛ و امنیتی‌سازی یا غیرامنیتی‌سازی بازیگران و مسائل است.

با در نظر داشتن این مهم و در راستای تحقق منویات و فرمایشات مقام معظم رهبری برای شناخت منطقه و ارائه تحلیل دقیق از آن؛ تولید و تقویت ادبیات فکر و ایده؛ پیدا کردن تحلیل دقیق و سپس اجماعی‌سازی این تحلیل و فهم از منطقه؛ شکل‌گیری اجماع نخبگان و موجه‌سازی سیاست ایران برای منطقه و جهان و اقناع‌سازی منطقه‌ای و جهانی؛ آینده‌پژوهی نظم امنیتی غرب آسیا؛ فعالیت در عرصه راهبرد ارتباطات و دیپلماسی عمومی در عرصه بین‌الملل؛ شناسایی فرصت‌ها و چالش‌ها در عمق دادن به ارتباط میان ایران و دنیا؛ تلاش برای ارتقای رشد اقتصادی ایران؛ ایجاد یک مجمع منطقه‌ای متشکل از تمامی کشورهای صاحب نفوذ و ذی‌نفع بر سر موضوعات مهم منطقه و به‌راه انداختن یک گفتمان امنیتی منطقه‌ای ناب؛ تبدیل شدن ایران به قطب مذاکرات و ارتباطات میان نخبگی میان نخبگان منطقه و فرامنطقه؛ و مقابله با ایران‌هراسی، کنفرانس امنیتی تهران در سال ۱۳۹۵ متولد و از آن سال تا به امروز به شکل مرتب برگزار شده است.

در تأسیس و برگزاری این کنفرانس بیش از ۳۰ دانشگاه، انجمن و مراکز مطالعات راهبردی از جمله: مرکز بررسی‌های استراتژیک امنیت ملی؛ مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری؛ دانشگاه تهران؛ دانشگاه شهید بهشتی؛ دانشگاه علامه طباطبائی؛ دانشگاه عالی دفاع ملی؛ دانشگاه اطلاعات و امنیت ملی؛ شورای راهبردی روابط خارجی؛ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛ مرکز تحقیقات استراتژیک؛ دانشگاه فارابی؛ دفتر مطالعات و سیاسی و بین‌المللی؛ مرکز تحقیقات راهبردی - دفاعی؛ مرکز مطالعات راهبردی وزارت کشور؛ انجمن علوم سیاسی ایران؛ پژوهشکده مطالعات راهبردی؛ مرکز مطالعات راهبردی دفاعی (راد)؛ انجمن

ژئوپلیتیک ایران؛ مرکز مطالعات راهبردی و اسناد لبنان؛ مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات خاورمیانه؛ مؤسسه اندیشه‌سازان نور؛ مؤسسه مطالعات ایران و اوراسیا؛ دانشگاه جامع امام حسین (ع)؛ دانشگاه علوم انتظامی؛ و مؤسسه ابرار معاصر تهران مشارکت داشته و یکی از بزرگ‌ترین مجامع علمی کشور در حوزه راهبردی را به‌وجود آورده‌اند. از نمایندگان این مراکز و مؤسسات کمال تشکر و قدردانی را داریم.

در سال ۱۳۹۶ ذیل کنفرانس امنیتی تهران در سطح علمی - پژوهشی، ۹ سمینار با همکاری مراکز و دانشگاه‌های فوق در زمینه مهم‌ترین چالش‌ها و روندهای نوظهور غرب آسیا برگزار و تعداد بسیار زیادی از اندیشمندان، اساتید و دانشجویان داخلی و خارجی به ارائه دیدگاه‌های خود پرداختند. ماحصل این مشارکت به‌جز کتاب‌های چکیده مقالات به زبان‌های فارسی و انگلیسی، ۸ جلد مجموعه مقالات برگزیده است که مؤسسه ابرار معاصر تهران به‌عنوان محل استقرار وقت دبیرخانه دائمی کنفرانس امنیتی تهران بر خود لازم دانسته است تا با انتشار آنها ضمن به اشتراک گذاشتن پژوهش‌های جدید، توسعه کمی و کیفی ادبیات بحث در این حوزه مهم گردد.

در برگزاری کنفرانس امنیتی تهران، دبیرخانه کنفرانس و کمیته‌های مختلف آن زحمات زیادی را متحمل شده‌اند که جای تشکر و قدردانی بسیار دارد. در این خصوص، به‌ویژه از زحمات آقایان دکتر جمال شفیعی، دکتر سیدحسین موسوی، دکتر سیدجلال دهقانی فیروزآبادی، محمد عارفیان، دکتر حسین آجورلو، دکتر علی اسمعیلی، دکتر محمد جعفری، احسان صادقی، حسین عسگریان، و خانم‌ها دليلة رحیمی آشتیانی، زهرا توکلی، سمانه ضرابی‌نژاد، طاهره مؤذن و فرانک محبوب برای پیگیری امور مختلف تشکر می‌کنیم. خانم‌ها منصوره سعادت، منیره آذری، موژان معارف، و آقای فریدالدین کلاتری کمک شایانی به آماده‌سازی کتاب حاضر نموده‌اند. از تلاش‌های همه این عزیزان نیز صمیمانه سپاسگزاریم.

در پایان بر خود لازم می‌دانم تا مراتب قدردانی صمیمانه خود را از تمام کسانی که به‌نحوی در برگزاری کنفرانس امنیتی تهران و سمینارهای علمی آن و آماده‌سازی کتاب‌ها نقش داشته‌اند، و اسم آنها بیان نشد، ابراز نمایم. از تمام علاقه‌مندان به مباحث مطرح‌شده در این کتاب، خصوصاً اساتید دانشگاهی و کارشناسان دعوت می‌کنیم تا با نقد عالمانه خود به رفع نواقص اثر و هرچه بهتر شدن ادبیات پژوهش در این زمینه کمک نمایند.

بهزاد احمدی

معاون پژوهشی مؤسسه ابرار معاصر تهران و

قائم مقام دبیرخانه دائمی کنفرانس امنیتی تهران

فهرست مطالب

چشم‌انداز همکاری‌های امنیتی ایران و چین	
محسن شریعتی‌نیا.....	۱۹
جایگاه غرب آسیا در سیاست خارجی دولت نارندرا مودی (۲۰۱۴-۲۰۱۷)	
دکتر میترا راه‌نجات.....	۳۵
نقش ژئوپلیتیک تنگه هرمز به‌عنوان معیاری برای سنجش مثلت روابط آمریکا، چین و خلیج فارس	
دکتر کیومرث یزدان‌پناه درو.....	۵۹
تحولات منطقه عربی و تقابل سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا و جمهوری اسلامی ایران	
محسن رستمی، لیلا مدبر، حلیمه شبانی، و موسی‌الرضا قائمی.....	۷۵
ماهیت و جنس امنیت منطقه غرب آسیا در نگاه جمهوری اسلامی ایران	
حسین عصاریان‌نژاد، حسین زرین‌کلاه، و یحیی نامجو.....	۱۰۳
نقش فدراسیون روسیه در امنیت منطقه غرب آسیا	
الهام کشاورز مقدم.....	۱۲۹
منظومه قدرت و هم‌گرایی امنیتی در غرب آسیا	
وحید ریاضی.....	۱۶۱
کانون‌های قدرت در منطقه غرب آسیا	
محسن مرادیان و عباس قربانی فومشی.....	۱۹۱
تهدیدات امنیتی منطقه غرب آسیا و تأثیر آن بر امنیت ج.ا.ایران	
فتح‌الله کلانتری.....	۲۱۹
نبردهای ایدئولوژیک؛ فضای بازیگری قدرت‌های بزرگ در منطقه غرب آسیا	

دکتر امیر قدسی	۲۵۵
نقش دیپلماسی دفاعی جمهوری اسلامی ایران	
در مبارزه با تروریسم غرب آسیا	
علی شمس آبادی و محسن محمدی	۲۷۹
یافته‌های راهبردی از دکترین‌های امنیت ملی، نظامی و	
سیاست خارجی روسیه در قبال منطقه غرب آسیا	
داریوش صفرنژاد	۳۰۵
منافع ژئوپلیتیکی ایران در تلاش برای تأمین امنیت غرب آسیا	
دکتر احسان یاری و رسول صفی‌زاده	۳۲۳
ابعاد ساختاری، انگاره‌ای، و نیت‌مندی کنش‌های اتحادیه اروپا	
در منطقه غرب آسیا	
دکتر حسین مفیدی احمدی	۳۴۹
حضور روسیه در غرب آسیا و رقابت ژئوپلیتیک ایران و عربستان سعودی	
آرمینا آرم و دکتر کیهان برزگر	۳۶۹

